

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

INTERPRETACE ARCHITEKTURY

ZREZIVĚLÁ KRÁSA

Michaela Kupilíková

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální design
Specializace Multimédia

Bakalářská práce

INTERPRETACE ARCHITEKTURY

ZREZIVĚLÁ KRÁSA

Michaela Kupilíková

Vedoucí práce: MgA. Radovan Kodera
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

BK - vložit oficiální formulář

Zadání bakalářské práce - oficiální formulář (vyplněný dle pokynů vedoucího BP a řádně podepsaný); do BP ve tvrdých deskách (originálu) vložit originál „zadání“, do BP v měkkých deskách (kroužkové nebo termovazbě) vložit kopii zadání BP.

Formulář k vyplnění naleznete na <https://portal.zcu.cz/portal/> (Moje studium - Kvalifikační práce).

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....
Michaela Kupilíková

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce MgA. Radovanu Koderovi, který mi dodal odvahu a užitečné rady k prozkoumání této relativně nesnadné oblasti. Dále majitelům zmíněných továren, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. A samozřejmě mým rodičům a přátelům.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	2
2.1	Výzva a inspirace	4
3	CÍL PRÁCE	12
4	PROCES PŘÍPRAVY	14
4.1	Co jsou industriální stavby	14
4.2	Stručná historie	15
4.3	Jak využít nevyužívaného	18
4.4	Průmyslová stavba jako umělecký objekt	20
5	PROCES TVORBY	27
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	31
7	POPIS DÍLA	32
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	34
9	SILNÉ STRÁNKY	35
10	SLABÉ STRÁNKY	36
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	37
	A) Knižní a periodická literatura	37
	B) Internetové zdroje	38
12	RESUMÉ	43
13	SEZNAM PŘÍLOH	45

Kousíček pravdivé historie je tak vzácná věc, že si jí musíme velice vážit.

- Thomas Jefferson -

1 MĚ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

V průběhu studia v ateliéru Multimediálního designu, specializace Multimédia, jsem se naučila mnoho výtvarných technik. Studium mě naučilo pracovat nejen v ateliéru. Umožnilo mi také větší volnosti pro vlastní vyjádření pomocí nejrůznějších druhů technik, díky kterým moje dosavadní tvorba mohla přesáhnout zdi školy.

Seznámila jsem se s videem, které mě velice zaujalo. Vyzkoušela jsem si natočit a režírovat krátké hrané filmy. A zjistila jsem, jak je pro mne opravdu náročné vymyslet zajímavý děj a scénář. Proto jsem si po této zkušenosti raději vybírala taková témata, která bych mohla dokumentovat. Doposud jsem si volila raději video nebo prostorové instalace, pomocí nichž jsem mohla spojit různé techniky a experimentovat. Objevila jsem, jak se dá propojit obraz se zvukem či světlem a jak hudba ovlivňuje náladu vystavované věci. Bylo to přesně to, co jsem si chtěla vyzkoušet. Dříve jsem měla tyto nápady pouze v myšlenkách a studium mi umožnilo je zrealizovat.

Tyto zkušenosti pro mě byly přínosné, a proto jim zůstanu i nadále věrná. To vše mě a mou tvorbu posunulo dál, ovlivnilo a dovedlo až k volbě téma mé závěrečné práce.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Když jsem se rozhodovala o tématu, byla jsem si jistá, že se chci zabývat fotografií. Fotografie je mojí dlouholetou zálibou. Přestože jsem během svého studia měla neustálou tendenci propojovat nekonečné možnosti různých typů médií, rozhodla jsem se vrátit k fotografii, kterou završím svoje tříleté studium. Všechny tyto získané zkušenosti mě vrátily zpět ke klasické prezentaci obrazů, kterou mi fotografie umožňuje. Moje zvolené téma mi dovolilo pojmout fotografii dokumentárně, a přesto s ní pracovat a pohlížet na ni vlastním subjektivním pohledem. Díky tomu jsem získala volnost zpracování, což jsem uvítala, jelikož nechci nikoho napodobovat, nýbrž jít vlastní cestou.

Vybrala jsem si téma, které se zaměřuje na současnou problematiku industriálních objektů, protože mám k těmto místům silný vztah. A takové téma se pro mě stává výzvou. Již několik let aktivně vyhledávám a prozkoumávám staré nefungující průmyslové objekty v mém okolí. Z toho důvodu jsem si pro svoji bakalářskou práci zvolila téma „Interpretace architektury“. Zaměřila jsem se na průmyslové dědictví a vytvořila sérii fotografií pro specializovaný magazín Architekt, řazených do obsahově i obrazově působivého celku, včetně fotografie na titulní stranu. Jeden z hlavních důvodů byl ten, že mne vždy zajímala podobná místa, která zůstávají pro lidi tak trochu tajemstvím. Staré

nefungující areály nám v dnešní době již neslouží, přesto většina z nich zde má stále svoje místo a pomalu chátrá. Není to hezký pohled. Proto jsem se rozhodla tato místa navštívit a zjistit o nich více. Doslova je prozkoumat skrz na skrz. Ptala jsem se sama sebe, proč nyní tyto velké areály pouze tiše stojí a nic se uvnitř neděje? Proč je osoby zodpovědné využívají pouze částečným způsobem anebo nechají ladem. Jsem toho názoru, že i tato místa by měla získat šanci k využití. Ze zkušenosti vím, že je to možné. Myslím si, že takové téma se nabízí nejen pro lidi mého zaměření, kteří hledají prostor pro seberealizaci ve formě ateliérů, ale samozřejmě také nadšených návštěvníků a diváků.

Nebyla jsem si z počátku jistá, zda-li dokáži vybrané téma obsahově, ale i pocitově zpracovat. Je opravdu důležité zachytit určitou náladu nebo pocit, který by byl pro diváka čitelným. Během procházení zmíněných míst pociťuji estetické potěšení z polorozpadlých staveb, ale i zvláštní pocit, kdy se neubráním vzpomínám na osudy, strasti a radosti lidí, kteří zde trávili svůj čas. Cítím nostalgii. Během návštěv těchto unikátních industriálních památek teprve poznávám, jak vypadá opravdové ticho. Já osobně vnímám přetrvávající život v těchto zdech. Je to energie nehmatatelná a těžko se popisuje. Skládá se z množství lidských příběhů, které se zde v minulosti udály.

Velké umění se zabývá tichem. Ticho v umění ale není pouhou nepřítomností zvuků - je nezávislým smyslovým a duševním stavem, pozorováním, posloucháním a poznáváním ticha. Právě ticho probouzí pocit melancholie a touhy po nepřítomném ideálu. Ticho vyvolává i velká architektura. Prožívat budovu neznamena jen prohlížet její prostory, formy a povrchy, ale také naslouchat jejímu charakteristickému tichu. A každé velké architektonické dílo se vyznačuje svým vlastním tichem. Silný architektonický zážitek vyřazuje hluk a obrací mé vědomí k sobě samému; slyším pouze tlukot vlastního srdce. Vlastní ticho architektonického prožitku podle mne vychází z toho, že obrací naši pozornost k naší vlastní existenci - cítíme, že nasloucháme svému vlastnímu bytí. Úkolem architektury je vytvářet, uchovávat a ochraňovat ticho. Velká architektura je ticho proměněné v hmotu, zkamenělé ticho. Když pomine ruch a hluk výstavby a dozní pokřiky dělníků, stavba se promění v bezčasý monument ticha. Jakou stálost a spolehlivost pak můžeme v oněch velkých dílech architektury pocítit!¹

2.1 Výzva a inspirace

Dříve, než jsem začala s výlety po vyhaslých továrnách, vyhledávala jsem různé inspirativní umělecké osobnosti s

---

¹ KRATOCHVÍL, Petr. *O smyslu a interpretaci architektury*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola umělecko-průmyslová, 2005. 191 s. ISBN 80-86863-04-2.

podobným zájmem, které by mě mohly posunout dál v mém přemýšlení o dokumentární fotografii. Navštěvovala jsem přednášky slavných fotografů na naší fakultě, které mě obohatily. Zajímavé pro mě zejména bylo odlišné pojetí a technický postup před samotným fotografováním, aby výsledná fotografie získala obsahový přínos. Z přednášek jsem pochopila, že každý fotograf má jiné pojetí a vkus a že je při tvorbě možné i improvizovat.

V první řadě byl pro mě velice inspirativním Václav Jirásek, který mě nadchnul svým fotografickým cyklem "Industria". Dále také Jaromír Funke a Eugen Wiškovský, kteří společně fotografovali elektrárnu ESSO v Kolíně anebo také manželé Bernd a Hilla Becherovi.

Becherovi pracovali jako umělecký pár až do smrti Bernda Bechera jako fotografové. Jsou mezinárodně známí a uznávaní díky svým černobílým fotografiím průmyslových krajin. Věnovali pozornost industriálním stavbám. Fotografie jsou koncipovány velmi konkrétně. V jejich technice záznamu preferují centrální perspektivu, objekty jsou fotografované zepředu, žádné zkreslení, žádnou lidskou stafáž a zataženou oblohu a lehké sluneční světlo. Považují se za průkopníky konceptuální fotografie.^{2 3} Tyto dva zmíněné spoluautory jsem znala již dříve z přednášek, které jsem

---

² *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Bernd a Hilla Becherovi* [online]. c2014 [cit. 7-03-2015]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Bernd_a_Hilla_Becherovi&oldid=11785121

³ **Příloha 2:** Bernd a Hilla Becherovi: *Industrial Facades*, 2012.

navštěvovala během studia. Stali se pro mne dobrým příkladem, jak postupovat při fotografování architektury v exteriéru.

Umělečtí fotografové Wiškovský a Funke mi velice imponují samotným přístupem k zachycení detailů. Oba jsou pro mne velkou inspirací, protože pracují přímo s prostorem a nebojí se jej opticky deformovat.

Wiškovský a Funke chodili společně fotografovat na stavbu elektrárny ESSO⁴, realizované podle plánů architekta Fragnera, kde vytvářeli konstruktivistické snímky s dynamickými diagonálními kompozicemi továrního komínu a ve stylu nové věcnosti zobrazovali zdánlivě nefotogenické vodovodní roury, cementové skruže či kolejnice. Wiškovský nebyl jen zobrazovatelem moderní architektury, byl i jejím interpretem. Samotná architektura mu často sloužila pouze jako východisko a inspirace pro volnou tvorbu, v níž příliš nezáleželo na tom, jaká konkrétní stavba je na fotografii zachycena. Pro Wiškovského fotografie bylo už tehdy charakteristické abstrahování zobrazovaných objektů na jednoduché geometrické tvary a hledání obrazových metafor. Mnohokrát viděné obyčejné objekty, s nimiž se často setkával ať doma, nebo na stavbě kolínské elektrárny, ukazoval nově a neotřele, diváky překvapoval a usvědčoval jejich zrak z únavy a otupělosti. S dokonalou promyšleností používal velké detaily,

---

⁴ **Příloha 1:** Eugen Wiškovský: Průčelí elektrárny ESSO, Kolín, 1932.

které zobrazované objekty vytrhovaly z obvyklých prostorových souvislostí a nezřídka měnily perspektivu a měřítko. Převodem z barevného originálu do černobílé fotografie, výřezem a mistrovskou prací se světlem oprošťoval hlavní motiv od zbytečných podružností, a nechával tak vyniknout nejdůležitějším liniím a tónům. S mimořádnou nápaditostí, výtvarným citem a technickou precizností tak realizoval své přesvědčení, že čím nevšednější je obsah, tím nevšednější musí být způsob jeho předvedení. Wiškovského fotografie ve stylu nové věcnosti jsou přísně racionální a současně plné fantazie a imaginace. Prolíná se v nich objektivita dokonalého zobrazení detailů okolního světa se subjektivitou autora pohledu, jeho osobitého vidění, myšlení a cítění, intelektu, vnitřního světa.⁵

Český autor, který mě svojí tvorbou ovlivnil jako první a také nejvíce, je Václav Jirásek. Zabývá se fotografováním architektury a také inscenované, portrétní a krajinářské fotografie. Jeho způsob zachycení světla ve fotografickém cyklu "Industria" je mi velmi sympatický. Tento cyklus zahrnuje dokumentaci interiérů zanikajících továren, prostory převážně metalurgických provozů v celé jejich monumentalitě, rozkladu, zmaru a současné opuštěnosti. Projekt měl dvě části. V prvním dokumentoval architekturu, industriální prostředí a intimní zázemí pracujících lidí.

---

⁵ BIRGUS, Vladimír. *Eugen Wiškovský*. [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.funkehokolin.com/index.php?id=702>

Ve druhé části portrétoval polopostavy pracujících lidí před plochou nebo zdí. Dlouhodobě se věnuje dokumentování industriálních památek. Fotograf je spoluzakladatelem fotografické skupiny Bratrstvo, kterou založili v roce 1989 brněnští výtvarníci Martin Findeis, Petr Krejzek, Roman Muselík a Zdeněk Sokol. K fotografování přistupovali spíše z pohledu malíře nebo z pohledu amatéra. Na konci 80. let vytvářeli přehnané historizující motivy s odkazem k agitačním postavám socialistického realismu 50. let 20. století.

“Během let 2004–2005 jsem se pokusil zachytit stav těžkého průmyslu, jednoho z charakteristických obrazů novodobé historie. Zajímalo mne, co zůstalo po velkých ekonomických změnách v 90. letech ze symbolu pokroku 19. a 20. století v době mediálního a informačního boomu. Soustředil jsem se na ještě funkční podniky z éry 50., 60. a 70. let minulého století na hraně před zánikem nebo rekonstrukcí.”

– Václav Jirásek^{6 7 8}

---

⁶ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Václav Jirásek (fotograf) [online]. ©2014 [cit. 2015-05-03]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=V%C3%A1clav_Jir%C3%A1sek_\(fotograf\)&oldid=11841493](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=V%C3%A1clav_Jir%C3%A1sek_(fotograf)&oldid=11841493),

⁷ Příloha 3: Václav Jirásek: Z cyklu Industria, 2004–2005.,

⁸ Příloha 4: Václav Jirásek: Z cyklu Industria, 2004–2005.

Během získávání podrobnějších informací o Václavu Jiráskovi jsem našla zajímavý rozhovor s ním samotným. Když jsem četla jeho odpovědi na kladené otázky, měla jsem pocit, jakoby mi bral slova z úst. Naprosto jsem souzněla s jeho slovy.

Metropolis: Jak se projekt Industria zrodil?

Václav Jirásek: Továrny jsem chtěl fotit dlouho, ale byla to spíš ekonomická otázka, kde vzít rok či dva času. Neumím skákat z tématu na téma, musím se věcem věnovat intenzivněji, abych je pochopil. Když konečně uzrál čas, oslovil jsem vedení vybraných továren v České republice. Většina reakcí byla negativní, takže jsem musel hledat i boční cesty, jak se dostat dovnitř. Nakonec se mi ale povedlo fotografovat všude, kde jsem chtěl. Někdy za podmínky, že nebudu psát, o kterou továrnu jde. Výstava proto nemá popisky.

Co je smyslem projektu Industria?

Jednak jsem po zkušenostech z Vaňkovky chtěl tohle továrenské prostředí víc poznat a zdokumentovat. To byl hlavní důvod. Další byl ten, že společnost zapomíná, vytěsňuje. Industrializace byla symbolem rozvoje společnosti v 19. a 20. století a dnes je vyděděncem. Zajímají mě odpadlíci. Proto jsem fotil lidi na hranici, existence, o které není zájem. Přitom jsou to opomenuté ikony. Pro společnost jsou to padlí andělé, pro mě heroes. Monotónnost a tvrdá práce nevymizela, žije v ní strašně moc lidí, ale společnost se

chová, jako bychom permanentně žili v reklamě. Kdo není úspěšný, nemá hodnotu.

A proč někoho naopak fascinuje prostředí výrobních hal a chodí tam fotit?

Je to jako babiččina půda, tajemství, třináctá komnata. Podobně jako v romantismu začaly tehdejší lidi fascinovat staré hrady, které stály v krajině nepovšimnuté několik set let, stává se tohle teď možná s továrnami. Časem se pravděpodobně funkční i zrušené výrobní stanou oblíbenou turistickou destinací. Druhou věcí je fakt, že lidi fascinují věci přesahující všední život a továrna je vlastně taková alchymistická dílna s ambicí porazit demiurga.⁹

Uvědomila jsem si, že mi tento neobvyklý způsob dokumentaristiky velice imponuje. Václav Jirásek dokázal technicky kvalitním a obsahově přirozeným způsobem dostat hloubku do fotografií. Již dříve jsem navštěvovala místa podobného charakteru, která mohou působit na mnoho lidí pustým dojmem a možným nebezpečím. Mě však vždy tyto objekty lákaly. Bylo to mojí přirozenou zvědavostí. Cítila jsem během těchto návštěv různé pocity. Možná bych jim svojí pozorností mohla ještě něco málo nabídnout? A mohu tím něco změnit?

---

⁹ KUBÍČKOVÁ, Klára. *Dělníci jsou novodobí heroes: Rozhovor s výtvarníkem Václavem Jiráskem*. [online]. Metropolis 189 - 190/2006. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://aka.anarchokomunismus.org/rozhovory/43-delnici-jsou-novodobi-heroes-rozhovor-s-vytvarnikem-vaclavem-jiraskem>

Pomocí dokumentu mohou být stále vidět. Mohu dát okolí na vědomí o tomto současném problému.

3 CÍL PRÁCE

Mým hlavním cílem je pomocí fotografického dokumentu a vlastním výtvarným rukopisem ukázat na současný problém chátrajících a nevyužitých objektů, které nám v dnešní době již neprosperují. Moje fotografování se zaměřuje na fenomén prostorů vyhaslých průmyslových staveb a areálů a způsoby, které mohou být inspirací a prostředím pro umělecké vyjádření. Ukazuje, jak silný mohou mít estetický potenciál. Rozebírám především současnou situaci v plzeňském kraji.

Hlavní důraz práce je tedy zaměřen na stavby, které již pozbyly svého původního výrobního účelu. Jsem toho názoru, že i když tyto továrny již neslouží, stále můžeme najít pro tyto prostory nová využití. Z tohoto důvodu jsem je navštívila.

Záměrem bylo vytvořit obrazové rozdíly mezi několika různými továrnami a pokusit se jim vdechnout nový život, jaký jsem já sama vnímala při fotografování. Nechtěla jsem tvořit podrobné statistiky či analýzy týkající se továren, které chátrají. Myslím si, že odborných prací na toto téma je již zpracováno dost. Chtěla jsem se pokusit ukázat pomocí svojí studie, že většina těchto míst ještě úplně nevyhasla a je možné je i nadále využívat. Je obrovská škoda nechat tyto prostory ležet ladem. Obrovské haly, nekonečný prostor, neobvyklá architektonická řešení a jistě mnoho dalších kvalit, které nám staré průmyslové zóny nabízí. Nabízí se

mnohostranné využití. Ať už mám na mysli galerie, koncerty, výstavy anebo prostorné ateliéry, kterých by jistě mnozí nadaní lidé rádi využili pro seberealizaci. Při mých návštěvách mne mnohokrát napadalo tolik otázek, proč o tyto objekty lidé ztratili zájem. Vidím v těchto místech nedoceněný potenciál. Jistě mají co nabídnout. Místo toho majitelé nechávají toto "bohatství" chátrat a využívají prostor ve většině případů pouze pro skladování materiálu.

Dalším problémem těchto míst je to, že se stávají útočištěm lidí bez domova, drogově závislých, kteří využívají tento prostor pro přežití. To je negativní stránka opuštěných továren. Nedokáží odhadnout dopad svého zájmu, zda tím něco změním, přesto mě motivace hnala kupředu.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Nejdříve jsem shromažďovala veškeré informace o již nefungujících starých továrnách v plzeňském kraji, abych věděla, na které se při fotografování zaměřit. Záměrně jsem vyhledávala pro fotografování takové objekty, které by měly získat novou šanci a mohly se stát dobrým příkladem pro nová využití. Inspirací a zároveň motivací pro mě byly známé staré průmyslové zóny sídlící v České republice, které svoji šanci získaly a nyní se plnohodnotně využívají. Vybírala jsem si i takové objekty, která jsem důvěrně znala. Některé z vytypovaných továren jsem již dříve navštívila, a tak jsem tušila, co mě čeká. Před každou návštěvou bylo nutné kontaktovat osoby zodpovídající za nevyužité továrny, které jsou přidružené k výrobě. Musela jsem nejprve získat povolení pro vstup do těchto nevyužitých míst. Častým důvodem k zamítnutí ke vstupu bylo možné nebezpečí úrazu. Nezbyvalo mi tedy nic jiného než hledat nová atraktivní místa k focení. S tím přišla nová řešení a dotazy.

4.1 Co jsou industriální stavby

První, co každého napadne, když se řekne průmyslová stavba, jsou bývalá či současná centra výroby, tedy továrny a různé dílny a také místa, ve kterých dochází nebo docházelo ke zpracování materiálů. Další skupinu tvoří sklady a přeložště, která

často neoplývají přílišnou krásou. Bohužel se také mnohokrát jedná o rozsáhlý volný prostor, který je velkým lákadlem k legálnímu či ilegálnímu užívání.

4.2 Stručná historie

Lidé stavěli stavby pro technické účely již od dávných dob, ale rozhodujícím obdobím neuvěřitelného rozmachu se stala průmyslová revoluce, která vypukla v Anglii v 18. století. K nám se dostala se zpožděním zhruba od poloviny 19. století. Obzvláště severní Čechy, Brno, Praha, Ostrava a Kladno se postupně stávaly velmi důležitými světovými průmyslovými centry. Ve výrobním procesu docházelo k přechodu od ruční výroby v manufakturách k tovární strojní velkovýrobě za pomoci nových zdrojů energie, tehdy především uhlí, tím docházelo k vzrůstající dělbě práce a specializaci industrializace. Koncem 18. stol. se uzavřelo období relativně pomalého vývoje lidstva, které bývá někdy nazýváno jako první vlna civilizace. Byla to zemědělská civilizace s převážně naturálním charakterem v hospodářství. V 16. a 17. stol. vznikají v západní Evropě prvky další civilizační vlny označované jako industriální epocha civilizace. Byl to výsledek růstu produktivity práce, dělby práce, pokroku v zemědělské a manufakturní výrobě, rozvoje obchodu a plavby a pokroku v různých vědních oborech.¹⁰

---

¹⁰ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Průmyslová revoluce* [online]. c2015 [cit. 07-03-2015]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Pr%C5%AFmyslov%C3%A1_revoluce&oldid=12308827

Právě u průmyslových budov vysledujeme s blížícím se 20. stoletím, často v předstihu před ostatní výstavbou, hledání nového architektonického výrazu, jakoby očišťování použitých výtvarných motivů, zjednodušování až abstrakci formy, podmíněné jistě i úspornými hledisky, především však možnostmi výrobních a stavebních technologií.¹¹ Prostor s historií a typickými rysy se stává výhodou, pomáhá rozlišovat. Jsou to ale především architektura a nezaměnitelné, současnou výtvarnou zkušeností zesílené, estetické zážitky. K představě o tom, jak kdysi vypadaly dnes zašlé a pozdějšími přestavbami poznamenané industriální objekty, je nutná značná dávka fantazie. Vznikaly s jasným záměrem a často podle výrazného uměleckého konceptu, jako textilka v Chrastavě. Bývaly rovněž dílem významných architektů; Kotěřův vodárenský areál v Praze Na Zelené lišce nebo pardubický mlýn podle projektu Josefa Gočára nechybějí v přehledech architektury 20. století. Časová propast zamlžila smysl kdysi zamýšleného poselství, po zániku původní funkce naopak až bizarní setkání ryze konstrukčních a technických prvků s vzácnými řemeslnými detaily a dobovému vkusu poplatnými výtvarnými motivy vytváří nové vnitřní napětí. Kvalitou se stávají i stopy času, předchozí existence a zaniklé činnosti. Struktury zdí vnímáme víc jako grafický list, fragmenty zaniklých technologií, jako izolované artefakty, jestliže z

---

¹¹ DVOŘÁKOVÁ, Eva, Benjamin Fagner a Tomáš Šenberger. *Industriál_paměť_východiska: Cesty k argumentům*. 1. vyd. Praha: Titanic, spol. s r.o., 2007. 243 s. ISBN 978-80-86652-33-7.

původních strojů víc nezůstalo. Neopakovatelné vrstvení významů a stylů obohatí příběhem vzniku, industriál obdařený novým obsahem získá, co chybí prostředí bez vývoje.¹²

Fabriky postavené v počátcích strojní výroby už dávno přestaly vyhovovat svému účelu, technologie se měnily závratnou rychlostí, mnohonásobně narostly také požadavky na plochy výrobních hal. Některé továrny byly nahrazeny modernějšími objekty, jiné zůstaly opuštěné, odsouzené k zániku. Průmyslová architektura má přitom svoje nesporné kouzlo a hodnoty, navíc právě drobnější objem se lépe hodí pro změnu funkce. Záchranou a novým využitím starých továrních objektů nebo celých areálů se zabývají odborníci celého světa, pořádají se semináře, výstavy a konference, kde si architekti, památkáři, historikové, sociologové nebo osobnosti z oblasti kultury vyměňují názory a zkušenosti, představují se zdařilé projekty a realizace.¹³

Kromě toho budovy mají podle tradiční představy vydržet mnohem déle než lidé. Pocit, že nás budovy přežívají, nás udržuje naživu. Budovy fungují jako uklidňující stabilní svědkové veškerého našeho počínání, přežívají nás a mění se mnohem pomaleji. Ztráta budovy neznamena jen ztrátu objektu, ve kterém jste žili nebo na který jste se dívali, ale také ztrátu objektu, který pozoroval vás. A

---

¹² DVOŘÁKOVÁ, Eva, Benjamin Fagner a Tomáš Šenberger. *Industriál_paměť_východiska: Stopy a představy*. 1. vyd. Praha: Titanic, spol. s r.o., 2007. 243 s. ISBN 978-80-86652-33-7.

¹³ KONEČNÁ, Věra. *Hospodářské noviny. Továrna na kulturu*. [online]. Datum vytvoření 26. 10. 2007 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-22294520-tovarna-na-kulturu>

když naši svědkové zmizí, odchází s nimi i něco z naší reality. Lidé vlastně teskní za sebou samými, když oplakávají budovy. Pocit, že budovy jsou našimi svědky, je založen na určité spřízněnosti mezi tělem a budovou.¹⁴

4.3 Jak využít nevyužívaného

Možností využití průmyslových staveb, které opustily původní funkci, je mnoho. Mezi lidmi panují časté názory, že ruiny jsou zpustošená místa, která v sobě nemají nic hodnotného a jsou častým dějištěm kriminality, nebezpečí a nepořádku. To znamená, že jsou prosycena špatnostmi. Existuje mnoho způsobů, jak se na architekturu dívat. Nejlepší je navštívit jednotlivé budovy osobně a vytvořit si svůj vlastní názor.

Průmyslové dědictví, bývalé výrobní stavby a průmyslové areály, souhrnně nazývané brownfields, zůstávají nevyužité jako přetrvávající zátěž pro životní prostředí. Přitom jde velmi často o pozoruhodná technická a industriální díla minulosti, která představují pro území, kde se nacházejí, značný rozvojový potenciál. Pro výrobní objekty, které již přestaly plnit původní účel, se dříve hledalo nové využití. Bylo to ekonomičtější a v mnohém i snazší, než výstavbu realizovat znovu od začátku. Šetřilo se materiálem, lidskou prací i energií. Rozhodování o stavbách, které

---

¹⁴ TICHÁ, Jana. *Architektura v informačním věku: texty o moderní a současné architektuře II*. Z angličtiny přeložily J. Tichá, K. Pietrasová, K. Tůmová. 1. vyd. Praha: Zlatý řez, 2006. 129 s. ISBN 80-902810-8-7.

z nejrůznějších důvodů ztratily svoji původní funkci, radikálněji změnila hodnotová měřítká světa na jedno použití, převládající především od druhé poloviny 20. století. Pod tlakem hledání rychlého řešení a okamžitého efektu se stalo výhodnější expandovat s výstavbou mimo dříve zastavěné území a uvolněné areály nechat raději ladem, či bourat.¹⁵ V současné době demolice již nebývá tak bezmyšlenkovitá jako dříve, není to vždy příliš výhodné a ekonomické řešení. Chátrání je důsledkem více příčin. Může to být bezradnost, jak tento prostor vhodně využít. Nedostatkem finančních prostředků či úmyslné jednání vlastníka nebo se nabízí mnoho dalších jiných důvodů.

Najít nové využití budov, které byly postavené čistě funkčně a pro jeden dnes už neexistující účel, je vždy problém. Rekonstrukce jsou často nákladnější a komplikovanější než nová stavba. Přesto si myslím, že je velmi důležité pracovat s minulostí, využívat staré struktury pro nové účely a vdechovat jim nový život. Pro architekta je to vždy velká výzva. Továrny se často přestavují na galerie, ateliéry, administrativní budovy a další. Možností je velmi mnoho.¹⁶

---

¹⁵ PhDr. B. FRAGNER, prof. Ing. arch. T. Šenberger. *Stavební fond průmyslového dědictví - potenciál udržitelného rozvoje*. [online]. Časopis stavebnictví. Číslo: 11-12/07. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://www.casopisstavebnictvi.cz/stavebni-fond-prumysloveho-dedictvi-potencial-udrzitelneho-rozvoje_A502_I14

¹⁶ KUČERÁK, Vojtěch. Brněnský deník. *Osud historických továren: chátrání a pak demolice*. [online]. Datum vytvoření 6. 7. 2014 [2015-05-03]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/z-regionu/osud-historickyh-tovaren-chatrani-a-pak-demolice-20140703.html>

V poslední době se hodně nevyužívaných industriálních staveb proměňuje v nová atraktivní místa k bydlení nebo kulturním akcím. Zchátralé objekty se mění v architektonicky zajímavé budovy, které si ale zachovávají svého historického ducha a jedinečné kouzlo. Bohužel některé tyto tehdy průmyslové zóny už nenávratně zmizely. Velká část těchto objektů je zničena. Čeká na stržení těchto budov. Téma renovace industriálních staveb se tak dostává do stále většího povědomí široké veřejnosti. Jedná se ale o obsáhlou problematiku plnou nejrůznějších ekonomických i kulturních aspektů.¹⁷

4.4 Průmyslová stavba jako umělecký objekt

Chtěla bych zmínit konkrétní příklady různých atraktivních objektů, které se staly pro investory inspirací a pro mě samotnou motivací. Představovala bych si podobné využití pro vyhaslé industriální prostory, které jsem osobně navštívila. Tyto níže zmíněné objekty byly znovu obnoveny a našla se pro ně nová využití s podobným záměrem.

Po rekonstrukci velké tovární haly v Karlíně, bývalé průmyslové čtvrti v Praze 8, vznikl unikátní komplex uměleckých ateliérů a galerií Karlin Studios, který se stal prvním svého druhu v

---

¹⁷ MAGAZÍN, E15. *Industriální stavby nacházejí nové využití*. [online]. Datum vytvoření 5. 2. 2010 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://magazin.e15.cz/bydleni/architektura/industrialni-stavby-nachazeji-nove-vyuziti-979119>

Praze. Zakladatelem a iniciátorem tohoto neziskového projektu je FUTURA, o.s., která je rovněž jedním z členů občanského sdružení Karlin Studios. V prostorách multifunkčního kulturního centra se nachází 17 ateliérů, které jsou pronajímány vybraným umělcům napříč generacemi. Dále Karlin Studios poskytují plochu pro dokumentační centrum Nadace pro současné umění, rozsáhlý archiv českých současných umělců a dvě galerie. Galerie Entrance soustředí svůj program na nejsoučasnější progresivní mladou generaci. Centrální prostor je využíván galerií Karlin Studios, která je dramaturgicky zaměřena nejen na prezentaci nových prací samotných umělců z místních ateliérů, ale i mladých českých a zahraničních umělců, kteří by v rámci pražského galerijního provozu jen ztěžka hledali adekvátní a takto velkorysé prostory pro realizaci svých alternativních projektů. V roce 2006 do Karlin Studios přestěhoval své nakladatelství Divus spolu s redakcí časopisu Umělec. Pod jednou střechou je tak možné umění zároveň tvořit, vystavovat, reflektovat a dokumentovat.^{18 19}

Občanské sdružení Karlin Studios, obývající bývalou tovární halu ČKD v Karlíně, opustí v průběhu tohoto roku stávající prostory. Dojde k tomu možná již na podzim, nejpozději však na konci roku 2015. Developerská firma M2, která objekt vlastní, zde

---

¹⁸ FUTURA. *Karlin Studios*. [online]. [2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.futuraproject.cz/karlin-studios/>

¹⁹ **Příloha 5:** Karlin Studios: Centrum současného umění, Praha Karlín.

plánuje rozšířit kancelářský komplex Corso. Provozovatelé Karlin Studios proto hledají nové prostory, kde by mohli plně pokračovat v dosavadních aktivitách.²⁰

Za zmínku určitě stojí velice výstižný příklad známého komplexu sloužícího pro prezentaci současného umění, centrum DOX sídlící v Praze.

Centrum DOX se nachází v Holešovicích, v dynamické pražské čtvrti, která v současné době prochází zásadní přeměnou. Blízkost centra města a spojení bývalých industriálních budov s rezidenční a komerční zástavbou dělá z Holešovic předního kandidáta na nové pražské centrum. Ohlas, který tato čtvrť vzbuzuje u designérů, architektů, reklamních agentur a tvořivých lidí obecně, připomíná rozvoj jiných bývalých industriálních čtvrtí, jako jsou Docklands v Londýně, SoHo v New Yorku, Holmen v Kodani nebo Docklands v Amsterdamu. Centrum DOX je symbolem revitalizace této čtvrti. Vyvážená horizontální a vertikální kompozice objemů budov s rozdílnou výškou interiérů umožňuje velkou míru variability prostorů, jež je nezbytná pro prezentaci současného umění. Hlavní charakteristiky výsledné stavby - pluralita perspektiv a pohledů, flexibilita, sjednocení starého s novým, propojení exteriéru a interiéru staveb i jejich dialog s okolními budovami - z ní činí prvotřídní architektonickou realizaci,

---

²⁰ ARTALK.CZ. *Aktuality: Karlin Studios v Karlíně končí.* [online]. Datum vytvoření 17. 2. 2015 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2015/02/17/karlin-studios-v-karlina-konci/>

která obtojí vedle nejlepších zahraničních příkladů. O to více je pozoruhodné, že projekt, který v novém století konečně vytvořil optimální prostor pro prezentaci současného umění, nevznikl díky státu či městu, ale iniciativě jednotlivců Leoše Války a jeho obchodního partnera Roberta Aafjese.^{21 22}

I přesto, že následující příklad neprošel větším zásahem renomovaných architektů, místo je to svým způsobem nádherné a stalo se velice navštěvovaným. Zdejšími investory se stali sami umělci, kteří si prostor přetvářeli podle vlastních potřeb a vdechli mu novou duši. Jedná se také o bývalý industriální prostor, který slouží od roku 2007 současnému umění. Říká se mu Třafačka.²³

Je zde velkokapacitní ateliér otevřený projektům nejrůznějšího druhu (od koncertů, módních přehlídek až po divadelní představení a různé umělecké festivaly) a v neposlední řadě také oddělený výstavní prostor, Galerie Třafačka. Tvář Třafačky se pozvolna mění (s přibývajícími i ubývajícími umělci). Jak je ale patrné i z jejího „opláštění“, své původní zaměření nezapře. Graffiti, street art, konceptuální umění. Tvorba generace mladých umělců ve jménu DIY (Do It Yourself). Mnozí, kteří zde „začínali“, dnes již vystavují v renomovaných pražských galeriích, nebo se účastní

---

²¹ DOX. Centrum současného umění. *O nás: Historie*. [online]. [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.dox.cz/cs/o-nas/historie>

²² **Příloha 6:** DOX: Centrum současného umění, Praha Holešovice.

²³ **Příloha 7:** Třafačka: Bývalý industriální prostor sloužící současnému umění.

nejrůznějších světových přehlídek současného umění. Třafačka je kreativním místem, prostorem setkávání a volné tvorby. V Třafačce můžeme sledovat nastupující tendence v současném umění, jejich další vývoj a směr. Je to místo otevřené komunikaci a diskusi mezi českým a zahraničním výtvarným světem.²⁴

Galerie Třafačka v současném objektu ve Vysočanech končí. Stěhovat se bude v lednu, v dubnu začne demolice objektu. Místo galerie vyroste do čtyř let víceúčelový objekt s byty a obchody.²⁵

Jelikož jsem můj zájem o průmyslové dědictví rozvíjela v plzeňském kraji, ráda bych proto uvedla příklad bývalého průmyslového objektu, který sídlí nedaleko centra města Plzně. Myslím si, že se tato zmínka o živém prostoru přímo nabízí. Je to čerstvé, je to nové a nosí název DEPO2015.

DEPO2015 je výstupem projektu Plzeň - Evropské hlavní město kultury 2015. Srdcem DEPO2015 je Centrum pro kreativní podnikání, které propojuje kulturu s byznysem a kreativními průmysly. Depo je místem, kde sídlí, pracují, tvoří, prezentují se či obchodují start-upy i zavedené firmy. Komunita tvořivých lidí se skvělými nápady a touhou je realizovat má možnost projít procesem inkubace, tj. za asistence a mentoringu profesionálů z kulturních a kreativních průmyslů nastartovat svůj podnikatelský

---

²⁴ TRAFACKA.CZ. *O nás*. [online]. [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://trafacka.cz/o-nas/>

²⁵ HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Art.ihned.cz. Galerie Třafačka v pražských Vysočanech končí, do ledna se musí přestěhovat*. [online]. Datum vytvoření 16. 10. 2014 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-62954360-galerie-trafacka-vysocany>

záměr, může využívat sdílený pracovní prostor, otevřenou dílnu na výrobu prototypů nebo si pronajmout ateliér či kancelář. DEPO2015 je také sídlem rezidenčního programu OPEN A.i.R., který nabízí českým umělcům a inovátorům možnost vycestovat do zahraničí a zároveň zve zahraniční kulturní scénu do Plzně. DEPO2015 je ale také otevřeným kulturním prostorem, který je nezbytně nutný pro rozvoj nových myšlenek a zvyšuje atraktivitu místa jak pro lidi, kteří v DEPO2015 sídlí, pracují a tvoří, tak i pro širokou veřejnost. V roce 2015 prezentujeme v DEPO2015 světovou špičku v oblasti designu, kvalitní hudební produkci, zajímavé komunitní a interaktivní výstavy a mnoho dalšího. V následujících letech pak chceme dát šanci uživatelům DEPO2015 představit to, na čem oni sami pracují, ať už to jsou interaktivní výstavy, design - produktový, fashion, grafický, architekturu, film, hudbu nebo vizuální umění. Vše se značkou MADE IN DEPO2015!²⁶

Uvedla jsem několik různých příběhů starých, nejen pražských, průmyslových zón, které v současné době neslouží původnímu účelu. Přesto ale nezanikly, jen získaly nové využití. A to je jen dobře. Věřím, že to není jednoduché, zejména pokud se jedná o investice, které mohou být velmi značné. Je nutné provést kvalitní stavebně-historický průzkum, ze kterého poté plynou

---

²⁶ DEPO2015. *O nás*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.depo2015.cz/depo-ag2/o-nas-a12>

doporučení pro investora. A následně je zapotřebí najít architektky a stavební firmy. Myslím si, že je dobrý nápad vydat se touto cestou i přes všechna možná rizika.

Dotazník:

- 1) Navštívil/a jsi někdy chátrající průmyslové továrny?
- 2) Jak na Tebe tato místa působí?
- 3) Myslíš si, že by měla získat nová využití?
- 4) Vyber variantu, se kterou souhlasíš:

Staré nefungující průmyslové areály by se měly nechat:

a) zdemolovat b) zrekonstruovat c) zchátrat?

- 5) Napadá Tě jiná varianta řešení, jak využít těchto míst?

V příloze 11 se nacházejí odpovědi od všech respondentů.

5 PROCES TVORBY

Nejen během přípravy, ale i v celém průběhu tvorby jsem neustále shromažďovala podklady pro svoji práci, které se týkaly vyhledávání aktuálních informací o současném stavu průmyslových zón, a tím jsem získávala další materiál. Protože mi nebylo umožněno vstupní povolení do všech mnou vytipovaných továren, byla jsem nucena přemýšlet o dalších jiných objektech, které by stály za to navštívit a staly se pro mě výzvou. A samozřejmě také proto, aby zaujaly potencionálního diváka.

Když jsem přemýšlela, jak nejlépe ztvárnit tyto továrny, napadlo mě nebát se pracovat přímo s prostorem a deformovat ho. Nejprve jsem experimentovala různými způsoby focení. Z počátku mého fotografování jsem zkoušela pojmout fotografii více stylizovaně, protože jsem se nechala možná až příliš unést fotografickou dvojicí Wagnera a Funkeho, kteří mě svoji tvorbou ovlivnili. Zjistila jsem ale, že mi tato forma nepřírozeného pojetí příliš nevyhovuje. Chtěla jsem zachovat autentičnost prostředí v tomto okamžiku a na tomto místě tak, jak jsem ho vnímala já sama. Mým záměrem bylo, aby divák na tyto fotografie mohl pocitově pohlížet se zamyšlením a s vnitřně kladenými otázkami. Abych se vyhnula klasickému fotografování kompozičních celků a nepřibližovala se tím tak k běžnému dokumentu, zaměřila jsem se

na různé části, které jsem rozdělila na soubory. Rozhodla jsem se vyhledávat mezi nimi specifické rozdíly.

Během průběžného zkoumání jsem získala vstupní povolení od celkem šesti různých továren. Ve většině případů výroba vyhasla před mnoha lety. Každá továrna byla jiná. V první řadě se od sebe lišily svojí velikostí, architektonickým řešením a sochařskými detailními prvky na venkovních zdech. Ačkoliv stavba byla postavena za účelem průmyslové výroby, vizuálním dojmem působila velmi netradičně. Mnohokrát jsem se cítila uvnitř obrovských prostorů jako v nekonečném bludišti. A pokaždé jsem vnímala rozdílné pocity.

Moje první návštěva proběhla v bývalých keramických závodech v Třemošné, které nyní slouží jako sklad materiálu místní firmy. Byla jsem zde ohromena obrovským prostorem. Tato továrna na mě působila zvláštním dojmem, jakoby ji tehdy lidé opustili ve velkém spěchu, což mě přirozeně nutilo přemýšlet. Mám pocit, že jsem si odtud odnesla značnou část zajímavých kompozic.

Po druhé jsem se vypravila prozkoumat opět keramický průmysl, který se nachází v jiné lokalitě města Třemošná. Tato továrna je rozdělena na dva prostorné areály a původní budovy jsou přidruženy k těm nově vybudovaným. V současné době se starší budovy využívají pro částečný provoz a skladování materiálu. Oba areály jsem navštívila. Tento objekt mě nadchl nejen svoji

velikostí, ale především vnitřní a vnější úchvatnou architekturou. Areály se podle mého názoru udržují v dobrém stavu. Cítila jsem se zde při focení velice uvolněně a objevila jsem taková zákoutí, která jsem pro dokumentaci přesně hledala. Hlavním přínosem zde bylo velmi dobré světlo, které mi značně pomohlo při komponování snímků.

Součástí mého zájmu bylo vytvořit rozdíly mezi jednotlivými průmyslovými objekty. Z toho důvodu moje další kroky směřovaly do "živé" a zachovalé funkční továrny v Klenčí pod Čerchovem, odkud pocházím. Tuto továrnu důvěrně znám, jelikož zde pracovala mnoho let moje babička a já sama jsem se také před několika lety zapojila do pracovního procesu. Řadu let zde probíhá výroba technické a elektrotechnické keramiky. Tato továrna nikdy nespí, vnímala jsem intenzivní pracovní koloběh. Jelikož mám nyní možnost srovnání, vnímám, že pracovní síla se zde rapidně snížila od té doby, kdy jsem zde pracovala i já. Uvědomila jsem si, v jakém náročném prostředí lidé denně pracují. V tu chvíli mě napadlo, jak málo stačí k tomu, aby tito lidé přišli o práci a tento prostor by zůstal ladem. Díky této návštěvě jsem měla možnost zachytit kontrast mezi fungující a chátrající továrnou. Zejména mě zaujalo zákoutí s náhodně uskladněným materiálem, které jsem zařadila do jednoho z mých souborů. Moje poslední dvě návštěvy nebyly za účelem hlubšího zkoumání jako ty předešlé, protože jsem již

dopředu tušila, že si velký "poklad" ve formě fotografického materiálu neodnesu.

Navštívila jsem venkovní areál bývalé Papírny v Plzni. Vždy mě těšilo využití tohoto místa pro konání alternativních kulturních akcí, které zde probíhají poměrně často. Proto jsem mohla pozorovat zachovalou architekturu pouze z venkovního prostoru, která jistě stojí za povšimnutí. Nechala jsem se unášet pohledem na budovu přes protékající řeku Radbuzu a vytvořila snímek, jak se budova zrcadlí ve vodě.²⁷ To mě samozřejmě inspirovalo k dalším možnostem, jak fotografovat vnější část industriálních objektů, které pro mě bylo vždy tak trochu "oříškem".

Pro doplnění objektivitu mé práce je třeba zmínit současný stav bývalé plzeňské továrny, která se nachází na Sylvánu. Odnesla jsem si odtud mnohem více nepříjemných zážitků než samotných fotografií. Tento objekt je ve zdevastovaném stavu a stal se útočištěm pro lidi bez domova.

Moje názory se na současný stav chátrajících továren během návštěv průmyslových areálů více prohlubovaly a díky těmto zkušenostem jsem nabývala jistoty svého záměru. Každá nová návštěva pro mě byla něčím přínosná. Nemohu říct, že některá z nich byla zbytečná. Pokaždé jsem si odnesla nejen fotografický materiál, ale také nezaměnitelný pocit s novou myšlenkou.

---

²⁷ Příloha 8: Ukázka fotografie: Papírna, Plzeň.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Pro vytvoření fotografií jsem použila digitální zrcadlovku značky Canon, model 600D. Pracovala jsem s různými typy vyměnitelných objektivů, například Canon EF-S 55-250mm. Objektiv typu EF-S 18-55mm mi sloužil při fotografování nejčastěji. Každé místo, které jsem fotografovala, bylo svým způsobem zcela specifické, a proto jsem musela často reagovat na světelné podmínky. Protože jsem chtěla zachovat skutečnost světla, nepoužívala jsem žádné pomocné umělé osvětlení. K vytvoření stabilnějších snímků mi pomáhal fotografický stativ, protože jsem používala dlouhý čas závěrky. Výsledné fotografie jsem upravovala v programu Adobe Photoshop. Pro finální výstup fotografií jsem na doporučení zvolila kvalitní tisk HP Instant dry Premium. Fotografie jsou vytištěny na fotografický papír 260g/m², formát A2.

Součástí cyklu je fotografická kniha, která obsahuje náhledy nejen dvou zmíněných souborů, ale i další dodatečné fotografie. Kniha je dále doplněna stručnými informacemi, které odkrývají místa pořízení snímků a také zařazení do konkrétního souboru. Tisk fotografické knihy je vytvořen na lesklý papír o tloušťce 170g/m².

7 POPIS DÍLA

Dílo má za úkol zkoumat specifická místa, která by mi pomohla vystihnout to hezké a cenné, co v továrnách ještě nezaniklo. Osvětlovat jedinečnou krásu těchto míst. Ať už se jedná o náhodně uspořádané věci, které jsem v místě našla, nebo také barevné akcenty, které mi značně pomohly oživit celkový dojem ze snímků, bez nichž by fotografie působily ponurým dojmem, a toho jsem se chtěla vyvarovat. Naopak jsem hledala světlé stránky, které by mohly zaujmout, anebo v co doufám nejvíce, někoho dalšího nadchnout pro vhodná využití těchto míst.

První série, kterou jsem nazvala "Pohledy do duše", obsahuje centrální kompozice fotografií, v nichž se objevují detaily oken nebo velkých dveří. Stejně jako je u člověka oko oknem do jeho duše, podobným způsobem jsem postupovala při hledání těchto specifických míst. Nalézala jsem většinou poničená okna. Ta mě nakonec zaujala mnohem více než ta, která byla celá. Tato poškození jsou poctivým svědectvím o letitých šrámech minulosti. Do souboru jsem zahrнула snímky komponované jak v interiéru budov, tak pohledy v exteriérovém prostředí.²⁸

Druhou sérii jsem nazvala "Život za zdmi" a již sám název může napovídat o jeho obsahu. Jedná se o různá zákoutí, která sama o sobě nesou nějaká sdělení. Tato místa jsem nijak

---

²⁸ Příloha 9: Ukázka fotografie ze série: Pohledy do duše.

nepřetvářela, přenesla jsem je přesně tak, jak jsem je v místě našla. Často ve mně tyto nálezy asociovaly pocity náhlého opuštění...²⁹

Dále také přikládám doplňující soubor fotografií bez konkrétního pojmenování. Je to malá směsice snímků, která se od sebe výrazně liší svým obsahem, a z toho důvodu jsem je do prvních dvou souborů nezařadila. Přesto si myslím, že stojí za to je zmínit a pohlížet na ně jako na další způsob mojí cesty a rozvíjejícího se záměru.

Dokumentární fotografie patří k nejčastěji zpracovávaným fotografickým žánrům, protože dokáže zachytit atmosféru. A tak jsem se rozhodla pojmout dokument trochu netradičním způsobem. Pojmenování fotografického cyklu „Zrezivělá krása“ tento můj pocit nejlépe vystihuje.

---

²⁹ **Příloha 10:** Ukázka fotografie ze série: Život za zdmi.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

S jistým přesvědčením jsem si vybrala fotografické médium, ke kterému jsem vždy silně inklinovala. Fotografie je součástí multimediální tvorby, se kterou se často tento obor zabývá. Díky novým zkušenostem, které jsem v průběhu získala, vnímám největší přínos v první řadě pro mě samotnou. Tato práce mě opět posunula o krok dál. Práce s fotografií mě jistě čeká i v budoucích letech, a proto tyto fotografie pro mě znamenají zásadní krok.

Zvolila jsem si téma "Interpretace architektury", které mi umožnilo pojmout ho volným způsobem. Mohla jsem jej tedy interpretovat dle svého zájmu. V dnešní době je těžké přijít s něčím neotřelým, a proto doufám, že mé fotografie nepůsobí obyčejným dojmem.

Specializovaný magazín Architekt by jistě mohl přispět k rozšíření současného problému mezi populacemi, pokud by mé fotografie publikoval. Tyto fotografie by měly lidem osvětlovat často již pro nás neznámá místa, která bohužel zůstala v zapomnění. Pomocí nich jsem se pokusila změnit negativní pohled na tuto část naší minulosti. Je to naše historie, která o nás něco vypovídá. A nikdo z nás netuší, jaký osud čeká na nové výrobní haly. Nepřestávám doufat, že tato současná situace s chátrajícími objekty může směřovat k dalším a lepším krokům.

9 SILNÉ STRÁNKY

Mnou zvolené téma bakalářské práce mě po celou dobu velice bavilo i přes zmíněné překážky. Zjistila jsem, že nejen mě samotnou, ale také velké množství lidí v mém okolí zajímá přítomnost nefunkčních průmyslových zón a jejich aktivní využití. Velice mě potěšily kreativní nápady většiny dotazovaných.³⁰ To mě motivovalo. Měla jsem pocit, že tento problém netrápí pouze mne, a proto by určitě mělo smysl ho podpořit.

Z počátku jsem si nebyla jistá, jakým způsobem vše okolo mne zachytit. Toužila jsem po tom odnést si z místa focení jen to nejlepší. Ale díky pravidelným návštěvám mě tyto obavy opustily a příště jsem již lépe věděla, co v továrnách hledat.

Oslovovala jsem majitele továren, kteří ne vždy byli ochotni mě v mojí práci podpořit. Ale naopak mě potěšilo zjištění, že jsem dokázala některé z nich přesvědčit a díky nim moje práce mohla vzniknout. Překvapily mě i výjimky.

Zejména silnou stránkou, kterou bych ve své práci skromně ráda vyzdvihla, je obsahový děj, který se mi do fotografií podařilo dostat. Splnila jsem si tím můj prvotní záměr. Z fotografií pociťuji určitou náladu a energii. Dokumentární styl se tedy prolíná s vlastním způsobem pojetí interpretované fotografie.

---

³⁰ Příloha 11: Dotazník: Názory lidí na chátrající průmysl a jeho využitelnost.

10 SLABÉ STRÁNKY

O slabých stránkách vlastního malého, či velkého díla se dá vždy povídat lépe než o těch silných. Může to být příčinou toho, že autor na fotografie po určitém čase nedokáže pohlížet s odstupem a bez zaujetí, protože svoji práci viděl již nespočetkrát.

Co zejména patří mezi mé slabé stránky, je, že již na začátku svojí tvorby jsem ztrácela motivaci opakovaně oslovovat majitele továren, jelikož velká většina z nich nebyla příliš ochotna mě podpořit v mém zájmu či zvědavosti. Setkávala jsem se mnohokrát s negativní odezvou při žádosti o povolení k návštěvám vyhaslých továren. Varovali mě před možným nebezpečím. Přesto jsem věřila své intuici, abych svůj cíl nevzdávala. Moje předsevzetí mě hnalo kupředu.

Upřímně také zmiňuji moji snahu o zasažení do kompozice a deformovat ji během fotografování. Bála jsem se měnit to skutečné, na co moje oči přes objektiv pohlížely. Postupně jsem přicházela na to, že mnohem hlubší sdělení divákovi podá skutečná identita, přímo vyjmutá z fotografovaného prostředí. Proto jsem tento moment nechtěla narušovat.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. *ARCHITEKT*. Revoluční 23, 110 00 Praha 1: Architekt OA, s.r.o., 05/2006, r.7. ISSA 0862-7010.
2. BECHER, Bernd a Hilla. *Typologien*. Düsseldorf: Schirmer/Mosel, 1999. ISBN 3-8296-0092-5.
3. BIRGUS, V., MLČOCH, J. *Česká fotografie 20. století*. Praha: KANT, 2009. ISBN 978-80-7437-026-7.
4. DVOŘÁKOVÁ, Eva, Benjamin Fragner a Tomáš Šenberger. *Industriál_paměť_východiska: Cesty k argumentům*. 1. vyd. Praha: Titanic, spol. s r.o., 2007. 243 s. ISBN 978-80-86652-33-7.
5. DVOŘÁKOVÁ, Eva, Benjamin Fragner a Tomáš Šenberger. *Industriál_paměť_východiska: Stopy a představy*. 1. vyd. Praha: Titanic, spol. s r.o., 2007. 243 s. ISBN 978-80-86652-33-7.
6. *ERA21*. Chleborádova 22, 619 00 Brno: ERA21, s.r.o., 01/2008, r. 8. ISSN 1801-089X.
7. *FOTO*. Rybalkova 29, 101 00 Praha 10: Springwinter, s. r. o., 11/2013, r. 2. ISSN 1805-3335.

8. HAUSBERG, A., SIMSONS, A. *Construction and Design Manual Architectural Photography*. Berlin: DOM publishers, 2012. ISBN 978-3-86922-194-6.
9. JIRÁSEK, Václav. *Industria*. Praha: Kant, 2007. ISBN 80-86970-09-4.
10. KRATOCHVÍL, Petr. *O smyslu a interpretaci architektury*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola umělecko-průmyslová, 2005. 191 s. ISBN 80-86863-04-2.
11. TICHÁ, Jana. *Architektura v informačním věku: texty o moderní a současné architektuře II*. Z angličtiny přeložily J. Tichá, K. Pietrasová, K. Tůmová. 1. vyd. Praha: Zlatý řez, 2006. 129 s. ISBN 80-902810-8-7.

b) Internetové zdroje

1. ARTALK.CZ. *Aktuality: Karlin Studios v Karlíně končí*. [online]. Datum vytvoření 17. 02. 2015 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2015/02/17/karlin-studios-v-karline-konci/>
2. BECHEROVI, Bernd a Hilla. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Bernd a Hilla Becherovi* [online]. c2014 [cit. 7-03-2015]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Bernd_a_Hilla_Becherovi&oldid=11785121

3. BIRGUS, Vladimír. *Eugen Wiškovský*. [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.funkehokolin.com/index.php?id=702>
4. DOX. Centrum současného umění. *O nás. Historie*. [online]. [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.dox.cz/cs/o-nas/historie>
5. © ĐDUKE. *KALÁB 33 - Třafačka Jam*. [online]. [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.phatbeatz.cz/kalab-33-trafacka-jam>
6. *Eugen Wiškovský*. [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Průmyslová_fotografie#mediaviewer/File:Fragner_ESSO_Wiskovsky.jpg
7. FUTURA. *Karlin Studios*. [online]. [2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.futuraproject.cz/karlin-studios/>
8. HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. Art.ihned.cz. *Galerie Třafačka v pražských Vysočanech končí, do ledna se musí přestěhovat*. [online]. Datum vytvoření 16. 10. 2014 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-62954360-galerie-trafacka-vysocany>
9. JIRÁSEK, Václav. *Václav Jirásek* [online]. 2007 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/vaclav-jirasek-industria>

10. JIRÁSEK, Václav. *Václav Jirásek* [online]. [cit. 2015-05-03].
Dostupné z: <http://www.paladix.cz/gallery.php?ido=17542>
11. KONEČNÁ, Věra. *Hospodářské noviny: Továrna na kulturu*.
[online]. Datum vytvoření 26. 10. 2007 [cit. 2015-07-03].
Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-22294520-tovarna-na-kulturu>
12. KUBÍČKOVÁ, Klára. *Dělníci jsou novodobí heroes: Rozhovor s výtvarníkem Václavem Jiráskem* [online]. Metropolis 189 – 190/2006. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://aka.anarchokomunismus.org/rozhovory/43-delnici-jsou-novodobi-heroes-rozhovor-s-vytvarnikem-vaclavem-jiraskem>
13. KUČERÁK, Vojtěch. Brněnský deník. *Osud historických továren: chátrání a pak demolice*. [online]. Datum vytvoření 06. 07. 2014 [2015-05-03]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/z-regionu/osud-historicky-ch-tovaren-chatrani-a-pak-demolice-20140703.html>
14. MAGAZÍN, E15. *Industriální stavby nacházejí nové využití*. [online]. Datum vytvoření 05. 02. 2010 [cit. 2015-05-03].
Dostupné z: <http://magazin.e15.cz/bydleni/architektura/industrialni-stavby-nachazeji-nove-vyuziti-979119>

15. NOVOTNÝ, Michal. Šeborová Silvie. *Karlin Studios v Karlíně končí*. [online]. Datum vytvoření 17. 02. 2015 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2015/02/17/karlin-studios-v-karline-konci/>
16. PHDR. B. FRAGNER, prof. Ing. arch. T. Šenberger. Časopis stavebnictví. *Stavební fond průmyslového dědictví - potenciál udržitelného rozvoje*. [online]. Číslo: 11-12/07. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://www.casopisstavebnictvi.cz/stavebni-fond-prumysloveho-dedictvi-potencial-udrzitelneho-rozvoje_A502_I14
17. REDAKCE SVĚTA BYDLENÍ. *Archiv redakce portálu Svět bydlení. DOX&Holešovice: Místa v pohybu aneb Jak vznikalo Centrum současného umění DOX? Fotoreportáž 1.díl*. [online]. Datum vytvoření 04. 04. 2009 [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.svet-bydleni.cz/umeni-design-a-architektura/dox-holesovice-mista-v-pohybu-aneb-jak-vznikalo-centrum-soucasneho-umeni-dox-fotoreportaz-1-dil.aspx>
18. SONNABEND. *Bernd and Hilla Becher*. [online]. [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.sonnabendgallery.com/index.php?v=artist&id=4&col=5&art=68>
19. TRAFKA.CZ. *O nás*. [online]. [cit. 2015-07-03].

- Dostupné z: <http://trafacka.cz/o-nas/>
20. *Václav Jirásek* [online]. 2007 [cit. 2015-05-03].
Dostupné z: <http://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/vaclav-jirasek-industria>
21. *Václav Jirásek* [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.paladix.cz/gallery.php?ido=17542>
22. WIKIPEDIE. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Průmyslová revoluce* [online]. c2015 [cit. 07-03-2015]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Pr%C5%AFmyslov%C3%A1_revoluce&oldid=12308827
23. WIKIPEDIE. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Václav Jirásek (fotograf)* [online]. ©2014 [cit. 2015-05-03].
Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=V%C3%A1clav_Jir%C3%A1sek_\(fotograf\)&oldid=11841493](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=V%C3%A1clav_Jir%C3%A1sek_(fotograf)&oldid=11841493)
24. WIŠKOVSKÝ, Eugen. *Eugen Wiškovský*. [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Průmyslová_fotografie#mediaviewer/File:Fragner_ESSO_Wiskovsky.jpg

12 RESUMÉ

For my thesis I chose the photographic medium titled "Interpretation of Architecture." I explored old, abandoned industrial areas and brainstormed ways that they could still be of use. I created photo series, which is divided into two series and is called "Rusted Beauty."

The series deal with dysfunctional industrial zones, which are currently not in use and that most people have lost interest in. Each photo displays industrial buildings that are architecturally very different from today's structures. Each file contains a composition removed from where it was found and each photo is conceived in its own stylized manner.

The first set of photos is entitled "Views of the Soul" and is meant to help the viewer gain insight into what the current conditions of the old industrial sites are. Most of these pictures highlight windows, doors, or gates, which welcome the viewer to come inside and try to understand what this old industrial site is all about. These photos were taken from both the exterior and interior of the buildings.

The second set of photos is called "Life Behind the Wall," a title which should speak for itself. This set of photos highlights random nooks and crannies I found within each site that I believe express something special about each specific site.

The purpose of this set of photos is to regain people's interest in these sites and demonstrate to them that these sites - although currently not in use - are still beautiful in many ways and have the potential to be used for something great in our modern day rather than wasting away into nothing. These old sites are an essential part of our heritage and tell us a lot about ourselves. In my opinion, it is important to take care of such sites and to treat them with interest and respect. I hope to change people's opinions about them with my photos and show them that these old factories and industrial sites are not a lost cause. During shooting, I searched for places in the factories which still retain their original beauty despite years of abandonment and decay.

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Eugen Wiškovský: Průčelí elektrárny ESSO, Kolín, 1932.

Příloha 2

Bernd a Hilla Becherovi: Industrial Facades, 2012.

Příloha 3

Václav Jirásek: Z cyklu Industria, 2004-2005.

Příloha 4

Václav Jirásek: Z cyklu Industria, 2004-2005.

Příloha 5

Karlin Studios: Centrum současného umění, Praha Karlín.

Příloha 6

DOX: Centrum současného umění, Praha Holešovice.

Příloha 7

Trafačka: Bývalý industriální prostor sloužící současnému umění.

Příloha 8

Ukázka fotografie: Papírna, Plzeň.

Příloha 9

Ukázka fotografie z cyklu: Pohledy do duše.

Příloha 10

Ukázka fotografie z cyklu: Život za zdmi.

Příloha 11

Dotazník: Názory lidí na chátrající průmysl a jeho využitelnost.

Příloha 12

CD-ROM: Textová a umělecká část BP.

Příloha 1

Eugen Wiškovský: Průčelí elektrárny ESSO, Kolín, 1932.

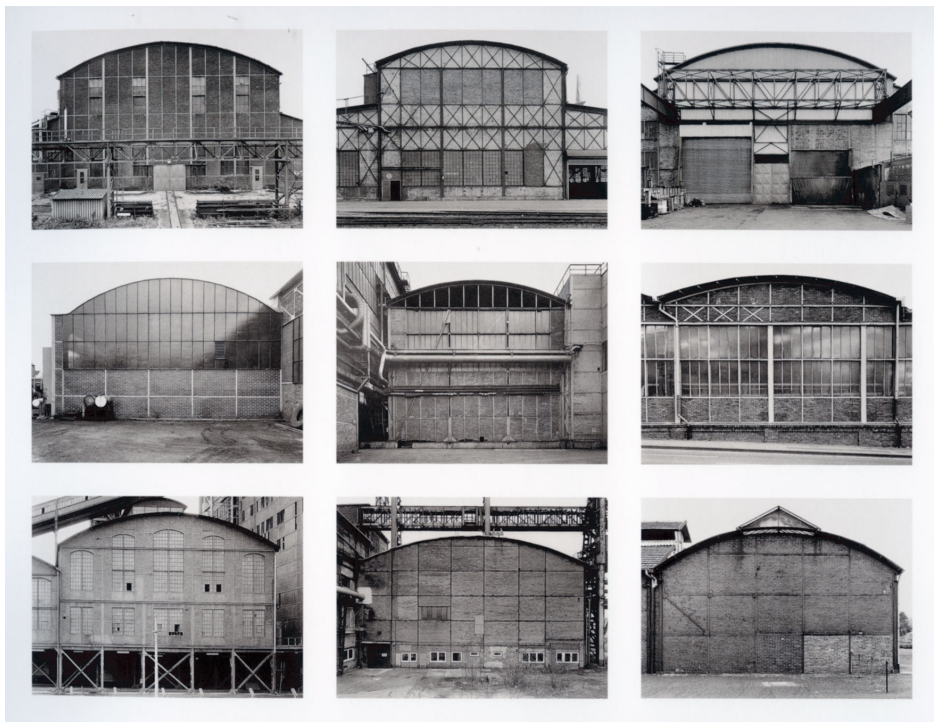
31

---

³¹ Eugen Wiškovský. [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Průmyslová_fotografie#mediaviewer/File:Fragner_ESSO_Wiskovsky.jpg

Příloha 2

Bernd a Hilla Becherovi: Industrial Facades, 2012.

32

---

³² SONNABEND. *Bernd and Hilla Becher*. [online]. [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.sonnabendgallery.com/index.php?v=artist&id=4&col=5&art=68>

Příloha 3

Václav Jirásek: Z cyklu Industria, 2004-2005.

33

---

³³ *Václav Jirásek* [online]. 2007 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/vaclav-jirasek-industria>

Příloha 4

Václav Jirásek: Z cyklu *Industria*, 2004–2005.

34

---

³⁴ *Václav Jirásek* [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.paladix.cz/gallery.php?ido=17542>

Příloha 5

Karlin Studios: Centrum současného umění, Praha Karlín.

35

---

³⁵ Michal Novotný, Silvie Šeborová. *Karlin Studios v Karlíně končí*. [online]. 17. 02. 2015 [cit. 2015-07-03]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2015/02/17/karlin-studios-v-karlينه-konci/>

Příloha 6

DOX: Centrum současného umění, Praha Holešovice.

36

---

³⁶ Archiv redakce portálu Svět bydlení. Redakce Světa bydlení. *DOX&Holešovice: Místa v pohybu aneb Jak vznikalo Centrum současného umění DOX? Fotoreportáž 1.díl.* [online]. 04. 04. 2009 [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.svet-bydleni.cz/umeni-design-a-architektura/dox-holesovice-mista-v-pohybu-aneb-jak-vznikalo-centrum-soucasneho-umeni-dox-fotoreportaz-1-dil.aspx>

Příloha 7

Trafačka: Bývalý industriální prostor sloužící současnému umění.

37

---

³⁷ © Đuke. KALÁB 33 - Trafačka Jam. [online]. [cit. 2015-16-03]. Dostupné z: <http://www.phatbeatz.cz/kalab-33-trafacka-jam>

Příloha 8

Ukázka fotografie: Papírna, Plzeň.

38

Příloha 9

Ukázka fotografie ze série: Pohledy do duše.

39

---

³⁹ Foto: Michaela Kupilíková

Příloha 10

Ukázka fotografie ze série: Život za zdi.

40

---

⁴⁰ Foto: Michaela Kupilíková

55

Příloha 11

Dotazník: Názory lidí na současný chátrající průmysl a jeho využitelnost.

(Pozn.: Odpovědi dotazovaných nejsou gramaticky ani obsahově korigovány.)

Jméno: Patricie

Věk: 22

Studium/zaměstnání: Akademie výtvarných umění v Praze

- 1) Ano, navštívila jsem opuštěné ruské bunkry v Milovicích, je to celý areál kolem letiště, nemocnice, panelové domy a další prostory.
- 2) Tato místa mají své kouzlo, jsou nebezpečná, při procházení o samotě je to adrenalinový zážitek.
- 3) Pokud by šlo je nějak rekreačně využít, třeba je nechat otevřené veřejnosti jako vzpomínku na staré časy, bylo by to lepší, než-li je srovnat se zemí a postavit tam nějakou blbost. Využít to asi moc nejde v tom stavu, v jakém jsou. Na každém rohu může spadnout kus stropu nebo se můžeš propadnout, je to nebezpečný. Nejlépe je umí využívat bezdomovci.
- 4) Rozhodně nechat chátrat. Za dalších 50 let z toho budou ještě lepší fotky a bude to čím dál více nebezpečnější a mě to bude tím více lákat.
- 5) Netuším, jaká nová využití by byla vhodná pro tato místa, krom občasné procházky s foťákem.

Jméno: Marie

Věk: 21

Studium/povolání: Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Ano, můj tatínek je památkář, tudíž mě občas brával po památkách. Ale většinou to byly zrekonstruované památky. Nejednalo se převážně o industriální prostor. Ale sem tam jsme zavítali i jinam.
- 2) Pokud vejdu do zchátralé budovy, působí na mě tajemně a neprozkoumaně. Není nad to, když okny (pokud tam nějaká jsou) prosvítá slunko a všechen ten prach se objeví skrz paprsky.
- 3) Ano. Budova, co někde stojí a jen chátrá a je bez využití - to je škoda.
- 4) Zrekonstruovat, pokud areál není ve velmi zchátralém stavu.
- 5) Prostor pro studenty, tvůrčí dílna, ateliéry, místo k vystavování, kulturní akce, festivaly, koncerty. Nebo nějaké pěkné světelné a zvukové instalace se zachováním velkých monumentálních strojů, pokud si představím nějakou velkou průmyslovou budovu.

Jméno: Pavla

Věk: 21

Studium/povolání: Fakulta filozofická
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Ano.
- 2) Opuštěně.
- 3) Rozhodně ano.
- 4) Nabídnout k rekonstrukci a dále využívat.
- 5) Skvělá místa na konání různých kulturních akcí.

Jméno: Lucie

Věk: 24

Studium/povolání: Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Chátrající starou budovu jsem nenavštívila. Viděla jsem staré haly, ale byly využívány jako sklady.
- 2) Pokud jsou ve zdevastovaném stavu, tak se tam trochu bojím. Necítím se tam dobře.
- 3) Pokud se tyto staré továrny a haly zrekonstruují, jsou to krásná místa. Takže ano, mělo by se pro ně najít využití, ale tyto rekonstrukce jsou finančně nákladné, a proto je nikdo nechce udržovat, což chápu.
- 4) Pokud jsou k tomu prostředky, mělo by se najít využití a zrekonstruovat. Pokud není jiná možnost a chátrající továrna je v havarijním stavu a pro lidi v okolí je to nebezpečné, měly by se zdemolovat, aby neohrožovaly na životě. Velmi povedená rekonstrukce haly se povedla v plzeňské Techmanii nebo v jednom dětském pořadu pro děti, který se odehrává právě ve zrekonstruované továrně a je to celé laděné do stylu průmyslového věku na přelomu 19. a 20. století.
- 5) Využití by mohlo být široké, ale pokud by se budovy neopravily do užívacího stavu, nedovedu si představit, že by v nich probíhal provoz. Například využití starého depa v Českém Krumlově. Je zde opravdu příjemná restaurace, velké prostory pro hodně lidí, takže je vhodná pro slavnosti. Nádherná atmosféra, opravdu zážitek. Je po rekonstrukci, ale udržena v původním stylu, přiznané všechno - potrubí, okna i lampy, hodiny. Celkově je to moc pěkný.

Jméno: Jiří

Věk: 30

Studium/povolání: Osoba samostatně výdělečně činná

- 1) Ano, navštívil jsem několikrát.
- 2) Mám taková místa velmi rád, většinou působí tajemně.
- 3) Ano, ale záleží na poloze, ve které se nachází - čím blíže centru města, tím větší škála využití.
- 4) Pokud možno zrekonstruovat, alespoň část, která má největší hodnotu.
- 5) Přestavba - na byty či obchody, technické muzeum, záměrně zakonzervované torzo v krajině jako pomník minulosti.

Jméno: Vendula

Věk: 21

Studium/povolání: Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Ano, navštívila.
- 2) Působí na mě velmi historicky. Z většiny budov je cítit historie, mnohdy příběhy, které se tam udály.
- 3) Určitě by měly získat nová využití, ale některé budovy by si měly zachovat svou individualitu a přímý zásah by si určitě nezasloužily.
- 4) Zrekonstruovat. Ale některé jen svým způsobem.
- 5) Spousta těchto budov má skvělé možnosti velkých hal/ místností, které by se daly využít ať už jako výstavní prostor, možnost přípravy k různému sportu, ať už k tanci nebo čemukoliv. Především pro mladé lidi. Mladí lidé mají mnoho zájmů, ale nemohou je realizovat, protože právě tyto prostory jim nikdo neposkytne. Leda za mnoho peněz, které musí vložit ať už na nějaké kroužky apod.

Jméno: Petr

Věk: 32

Studium/povolání: Nezaměstnaný

- 1) Ano, velice rád si procházím tato místa.
- 2) Každé z těchto míst má svoji specifickou atmosféru. Většina z nich však působí, jakoby je někdo musel narychlo opustit. Působí na mě stejným způsobem jako domy v pohraničí po odsunu Němců. Ve většině z nich se leckdy povalují zbytky nábytku, papírů, stopy po lidech, kteří tam pracovali.
- 3) Myslím si, že je škoda hledat pro ně nová využití. Tyto stavby by se podle mého názoru měly obnovit a využívat takovým způsobem, pro jaké byly vytvořeny.
- 4) Zrekonstruovat, avšak pouze do takové podoby, jakou původně tyto budovy měly.
- 5) Většinu z těchto míst je škoda využívat jinak. Jako malé továrny vznikly a jako malé továrny by měly být dále využívány. Pokud ne, přikláním se též k variantě udržovat tyto památky stejným způsobem, jako jsou udržovány všechny ostatní – jako turistickou a kulturní zajímavost, protože i takovéto továrny jsou naší kulturní památkou, mnohdy dokonce cennější, než některé hromady kamení, které nazýváme „zříceninou hradu“.

Jméno: Lukáš

Věk: 24

Studium/povolání: Fakulta elektrotechnická
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Ano, v jedné jsem byl na brigádě. Továrna ale přesto, že tedy fungovala, byla v dezolátním stavu, s kterým nikdo nic nedělal.
- 2) Jako kdybych se ocitl v Pripjati.
- 3) Pokud by to pomohlo získat lidem práci, tak ano.
- 4) Myslím, že by se měly zdemolovat. Rekonstrukce takových míst je rozhodně nákladnější, než na jejich místě postavit něco jiného.
- 5) Ne.

Jméno: Aleš

Věk: 25

Studium/povolání: O2 specialista mediální/externí komunikace

- 1) Pravděpodobně ne.
- 2) Podle různých fotek, obrázků nebo videí různé chátrající objekty působí jako zajímavé objekty pro fotky na Instagram.
- 3) Záleží na prostředí. Pokud je to ve městě, pravděpodobně ano pro nějaké kulturní nebo jiné „hipsterské“ účely. Pokud je to dál od měst nebo na venkově, měl by se majitel objektu pokusit získat nové využití, například sklad všemožných například stavebních materiálů, nebo zařídit likvidaci, popřípadě odprodej nejbližšímu katastru/obci.
- 4) Viz odpověď č.3. V případě výběru ze zmíněných třech možností se asi přikláním k možnosti nahradit něčím ekonomicky/průmyslově užitečným.
- 5) Viz odpovědi výše.

Jméno: Jiří

Věk: 22

Studium/povolání: Fakulta elektrotechnická
Západočeské univerzity v Plzni

- 1) Navštívil jsem spousty chátrajících objektů. Klasické domy, kasárenské prostory, ale chátrající průmyslovou továrnu ne.
- 2) Nezáleží moc na typu objektu, jako na jeho historii. Většina chátrajících objektů ve mně probouzí fantazii. Co se zde dělo? Proč už se to neděje? Co zde lidé zažili a jaké mají vzpomínky? A věřím, že odpověď na tyto otázky je většinou mnohem jednodušší, než si představuji.
- 3) Na tuhle otázku nelze odpovědět. Objekty zachovalé, vystavěné na strategickém místě, by určitě být využity mohly. Otázkou je vždy finanční a historická stránka věci.
- 4) V návaznosti na otázku 3. myslím, že budoucnost areálů může být závislá na plno okolnostech. Rozhodně by neměly chátrat. To s sebou nese rizika. Zchátralý areál je vždy problém. Nelze opravit a demolice je příliš drahá. Rekonstrukce má cenu. Z historie nebo nového technického využití. V opačném případě se přikláním pro demolici.
- 5) Nová výroba, muzeum, prohlídky případně nový zelený park po demolici.